

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput I. Ex Concilio apud (a) Altenen. habito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](#)

TITULUS XXVII.

De successionibus ab intestato.

C A P U T I.

Ex Concilio apud (a) Altenen. habito.

SE D & hoc ibidem inventum est de Episcopis, presbyteris, & clericis, si hæreditatem à Domino Rege, vel ab alio Principe, vel amico suo, super hæditariam sortem sibi devenerit, vel acquisierunt, donare eis liceat hanc cui voluerint, dum (b) vivunt, pro remedio animæ, ad Ecclesiam quamcunque elegerint, vel confanguineis suis, vel a-micis. Sin autem antea obierint, quām firmiter perfecerint, altari, cui servient, omnia perpetuò sanctificantur, & in ius tradantur. Similiter de presbyteris statutum est. Hildebertus Moguntiensis Archiepiscopus subscriptus. Robertus Treverensis Archiepiscopus subscriptus. Adalwardus Fardinensis Episcopus subscriptus. Richwonus Argentiniensis Episcopus subscriptus. Nostinus Constantiensis Episcopus subscriptus. Unewanus Poidarbrunnensis Episcopus subscriptus. Udalricus Augustensis Episcopus subscriptus. Bernhardus Halwantanensis Episcopus subscriptus, Rumaldus Minugardenowardenensis Episcopus subscriptus. Eberis Mindunensis Episcopus subscriptus. Nec non & Abbates cum cæteris sacri ordinis viris subscripterunt.

N O T A.

(a) **A**ltenen.] Althein, legitur in prima collectione, sub hoc titulo capite 1. & apud Burchardum libro 1. Decreti, capite 227. Ex quo ita restituo præsentem textum. Concilium hoc celebratum fuit in Germania temporibus Conradi: ex quo Concilio, can. 37. qui ultimus est, siquidem post eum subscriptiones annexæt Burchardus, deductus est textus hic.

(b) **D**um vivunt.] Etiam in testamento, quia de his bonis adventitiis clerici omni tempore disponere poterant, ut probavi in cap. cum in officiis, de testam.

COMMENTARIUM.

EX hoc Concilii Germanici canone sequens communiter deducitur assertio: Clerico ab intestato decedente, nullis extantibus consanguineis, seu cognatis, succedit Ecclesia, in qua ministeribat. Probant eam textus in capite quicunque, & ferè per totam 12. questionem, capite si Episcopus, capite ultim. 12. questionem, 5. capite cum tibi, de testam, capite 2. de panis, capite 3. hoc titul. in 1. collect. 1. si quis presbyter, auctor. licetiam, C. de Episcopis & Clericis, Novel. 131. capite 12. in fine, 1. unic. C. Theodos. de bonis clericis. Conformat lex 4. titul. 21. partit. 1. lex 13. titul. D. D. Gonzal., in Decretal. Tom. III. Pars I.

8. libro 5. Recopil. Carolus libro 5. Capitul. capite 17. & in addit. 3. Ludovici, capite 17. ibi: Si quisque ex gradu Ecclesiastico sine testamento, & sine cognitione deceperit, hereditas ejus ad Ecclesiam, ubi servivit, devolvatur: similiter de sacerdotalibus. Illustrant ultra congetos in presenti, à Barbosa, & Garanna in presenti, Matienzo in dict. l. 12. Garcia de tacio fideicommiss. numero 42. Fornerius libro 4. rerum quorid. capite 7. Vighel. in method. juris Pontific. fol. 279. Noguerol. allegat. 75. numero 80. Donellus libro 9. comm. capite 1. ubi Osvaldus littera T. Petrus Gregorius libro 45. Syntag. capite 15. Canisius in presenti, I. Gothofredus in 1. unic. C. de bonis clericis. Solotzanius rom. 2. libro 3. capite II. numero 13. Gibalinus de clausur. disquis. 1. capite 3. §. 3.

Sed hæc assertio difficilis valde redditur sequenti juris consideratione; nam in bonis vacantibus nullo existente legitimo hædere, fiscus succedit, tur cons. 1. si heredum 10. C. de inoffic. testam. 1. penult. C. de clauso. preps. sacri cubic. libro 11. l. 1. §. si quis in furore, C. de curat. furios. 1. recusare 6. §. si fisco, ff. ad Trebell. 1. 1. in princip. ff. de successi. edit. l. 4. §. eadem, ff. de fideicommiss. libert. l. 1. §. 2. ff. de iure fisci. Rationem reddit Caiusiodorus libro 6. epistol. 8. his verbis: Quia Principis persona post omnes debet esse, nec optare solet acquirere, dummodo sint, qui reliqua debeant possidere. Facit Symmachus Theodosius

In Librum III. Decretalium,

524

dosio scribens libro 10. epistol. 5. ibi : Statuerat *receptus in cœlum germanus numinis vestri*, cum Marcianus dudum protellor *Aggarie bona tangam vacanta postulasset*, ut si ea hereditas scriptum successorem, vel legitimum non haberet, in ius fisci, tangam Domino, iura concederet. Nec tantum in bonis vacantibus laicorum, verum & in bonis clericorum id observatum legimus; imperante enim Henrico II. tentavit Rogerius Eboracenfis Archiepiscopus obtenu Pontifici privilegiu jus antiquum defunctine exoletum repeteret, & clericorum intestatorum bona Ecclesia sua adscribere: sed non solum inane privilegium mansit ob Regis intercessionem, quin etiam moriente Archiepiscopo bona ejus fiscus occupavit, quasi vacanta: Refert Matthæus Parisiens. in Henrico II. anno Christi 1181. ibi : *Eodem anno Rogerius Eboracenfis Archiepiscopus diems clausit supremum duodecimo Kalend. Decembri*, qui adhuc vivens a Papa Alexandro privilegium impetraverat, ut si clericus sua iurisdictione suppositus agens in extremis testamentum non conficeret, & propriis manibus bona sua moriens non distribueret, Archiepiscopus haberet facultatem injiciendi manus in bona defuncti: & quoniam quod quisque juris in alterum statuerit, ut debet eodem, post mortem Archiepiscopi, quacunque reperta sunt in thesauris ejus, iusto sunt Dei iudicio confiscata. Nec solum supremos Principes in bonis vacantibus clericorum succedere legimus, verum & Comites, ut de Comitibus Flandren, refert Jacobus Mayer. in Roberto Fris. annal. Belgic. anno 1089. ibi : *Robertus Comes ex Syria reversus, resuscitavit quandam consuetudinem, qua sacerdotio Flandrensi non licebat facere testamentum*, sed cum morerentur sacerdotes, omnium bonorum ipsorum Comites ipsi se fecerunt heredes. grandis ob hac inter sacram cœlum, & comitem cohortaturatio; aditus Romanus Pontifex, ut ejus ope ab ea eximerentur servitute; date ad Comitem littera Apostolica ab Urbano Pontifice. Igitur non recte in praesenti statuitur, intestatorum clericorum bona ad Ecclesiam, in qua ministrant, spectare.

4. testatus quia dicatur. Quâ difficultate non obstante vera est præsens assertio, pro cuius expositione sciendum est, intestatum propriè cum dici, qui cum testamentum facere potuisset, non fecit, l. 1. ff. de suis & legit. l. 1. ff. de veter. & milit. success. l. intestatus 64. ff. de V. S. l. final. qui pe-tant tut. impropriè autem & ille intestatus dicitur, qui decelit testamento nou facto, quia illud facere non potuit, ditt. l. 1. ff. de suis, l. Divus 3. l. heredem 7. ff. qui petant tut. qui vere intestabiles sunt, l. is cui 18. §. final. ff. qui testamenta, l. cum lege 26. ff. eodem titul. l. ob carmen 21. ff. de testibus: docent Connarus libro 9. comment. capite 5. numero 6. Matienzo ad l. 1. titul. 8. gloss. 3. libro 5. recopil. plures congett. ab Ofualdo dict. libro 9. capite 1. Castillo libro 5. controv. capite 154. per tot. juxta quam improprietatem accipiendo sunt textus in l. 6. C. de testament. milit. ubi impubes intestatus dicitur. Etiam intestatus dicitur, qui testamentum quidem fecit, sed non jure, l. non putavit 8. §. non quavis, ff. de bono. posses.

contra tab. l. quonies 6. ff. qui satisfare: aut jure fecit, sed postea ruptum, irritum fa-ctum est, aut destitutum; quia nemo ex eo ha-ressexit, l. eam quam 14. C. de fideicommiss. l. si nemo 9. ff. de testament. tut. l. proxime 3. ff. de his qua in testam. delent, prosequuntur In-stitutarii in princip. Institut. de hereditate, qua ab intestato. Unde cum clerici possint de rebus sui patrimonialibus, aut adventitiis testamentum facere, juxta adducta in capite cum in officiis. de testam. recte intestati dicuntur in praesenti, si testamentum non fecerint, aut quod fecerint, ruptum, irritumve sit. Deinde sciendum est, quoad ipsa bona patrimonialia clericorum, & jure nostro Hispano, eriam quoad bona quesita intuitu Ecclesias, eosdem gradus successionis dari in hereditatibus clericorum, ac laicorum, ita ut suo ordine vocentur filii legitimi, pa-rentes, agnati, & cognati, illique bona ab intestato juxta proprium gradum occupent. Divus Gregorius relatus in capite 3. hoc titul. in 1. col-lect. ibi : Empolus praefitum portitor Esennum Agridentina civitatis Episcopum suum fuisse afferit genitorem, quem quoniam intestatum afferit esse defunctum, ideo jamdicti Episcopi parvis sui se promovit substantiam adipicet. Proinde de rebus paternis, quas ante Episcopatum noctivit ba-buisse, jamdictus Episcopus, si eas in jure Ecclesias sua quolibet modo non transtulit, ei quantum portione ejus legaliter sit competens, ut satis-feri posset, fraternitati tua immineat. Unde in Concilio Valentino can. 3. cavitur, ne propinqui intestati Episcopi bona præsumant propriâ auctoritate occupare, ne forte cum hereditatis rebus etiam aliqua ad Ecclesiastis pertinentia usurpent. Excipiuntur tamen filii illegitimii clericorum, qui patribus suis succedere nequeunt, ca-pite 1. hoc titul. in 5. compil. l. 22. titul. 3. libro ordin. l. 9. Tauri, l. 2. titul. 3. lib. 5. ordin. l. 6. ti-tulo 8. libro 5. Recopilat. Quid tamen in bonis ma-tris obseretur, latè ibi exponunt Reginicola, & Richardus in dict. princip. Institut. de hereditate, §. 9. per totum.

Secundò sciendum est, bonis vacantibus, cum jam heres, aut alius successionis jure dominus non speratur, l. 2. §. ultim. ff. ad Tertyl. olim qui-vacantib. ad popum cuiusque successionem detinend. ex lege Julia caducaria, ut Ulpianus scribit in fragment. regul. titul. 28. §. intestati 7. juncit non ignotis vulgo ad rem locis in l. non est am-bigendum 12. de bono. posses. l. bona 22. §. 1. vers. Quod si nemo, ff. de captivis, l. ultima, §. si au-tem, C. de curat. furios. & si bona 5. C. de rebus au-thor. judic. l. jubemus 4. C. de Præpos. fac-erbic. libro 12. l. 2. §. ultim. ff. ad Tertyl. & juxta communem interpretationem legis quidam 96. §. quotiens, ff. de logat. l. five ex Julia, Papiaque legibus, quibus ideo plurali legum appellatione hac delatia bonorum va-cantium tribuitur in l. si vacantia 5. C. de bo-nis vacantibus libro 10. & Papia Popea le-gi, apud Tacitum libro 3. annalium, jux-ta vulgarem expositionem illius loci : Et lege Papia Popea præmis. indictio, ut si à privilegiis parentum cessaretur, velue parent omniuum populus vacantia teneret. Nimurum quia

quia hoc , & alio capite legis Juliae caducariæ ,
 quam prioris , translato ab illa in Papiam posteriorem , ideo modò uni , modò alteri , &
 sepe utrique legi hæc adscribuntur . Videndi
Baldinus de legi Papia pagina 153. Nicolaus Lo-
 ensis libro 8. miscel. capite 13 Faber libro 9. con-
 fect. capite 16. & in Papin. titul. 2. princip. 5. il-
 dat. 3. Arnifex de iuribus Majest. capite 6. de bo-
 nis caducis , ut in exemplis legis Papia 23. lege
 jul. 44. ff. de ritu nupt. l. si libertam quis 28. C.
 de nupt. Ulpianus titul. 16. §. aliquando , l. sanc-
 tius 27. C. de nupt. juncta Ulpiano titul. 16. in
 princip. vers. item 5. apud Suetonium in Claudio,
 capite 23. Laetantium libro 1. de falsa relig. capite
 16. Itemque in alio simili exemplo quod colliges
 ex Ulpiano in fragmentis , titul. 19. §. lege , l. 1.
 C. de infirmandis pennis cælib. juncta l. in fraudem,
 cum seq. ff. de his que ut indig. l. unic. §. quod au-
 tem 12. C. de caducis tollendis , & in aliis exemplis
 deductis ex § postea , Institut. de success. libert. l.
 1. §. interdum , ff. si cui plus quam per legem jun-
 ctal. si Patronus 20. ff. de donat. l. unica , §. & cum
 lex , C. de caduc. tollend. l. liberorum 220. ff. de v.
 s. Hæc autem bona vacanta , quæ delata populi
 arario diximus , apud juris civilis auctores fisco
 vendicari dicuntur , l. 1. & 2. ff. de successi editi.
 l. filius 114. §. qui intestato 2. ff. de legat. l. 1. re-
 cusare 6. §. fisco , ad Trebel. l. 4. §. eadem 17. ff.
 de fideicommiss. libert. l. quod Divo 50. ff. de ma-
 numiss. testam. l. quamvis 18. ff. de usucap. l. 1.
 §. an bona , cum §. sequenti , l. eum qui qd. ff.
 de jure fisci . l. 1. C. de donat. inter , l. si heredum
 10. C. de inoff. l. si vacanta 5. C. de bonis vacanti.
 libro 10. l. penult. C. de Prepositis sacri cubic. Et
 incorporationem , atque administrationem simili-
 um bonorum pertinere ad Comitem rerum
 privatrum , sive privati patrimonii Principis ,
 supponit in l. ultim. juncta inscriptione , C. de
 bonis vacant. libro 10. & apud Cassiodorum li-
 bro 6. variar. capite 8. Symmachus libro 10. epi-
 stol. 15. ejusque varietas veteris juris rationem
 Cujacius in dict. l. unic. §. que autem 12. C. de ca-
 duc. rot. deducit ex eo , quia translata populi
 potestate in Principem per legem Regiam , trans-
 latum etiam fuit jus bonorum vacantium à po-
 pulo in Principem , argumento ex l. 1. ff. de con-
 ficitur . Princip. l. 1. §. cum enim , C. de veteri
 iure ; sed minis recte , ut probat Magnus Prä-
 ceptor Illustrissimus D. Franc. Ramos de acquir.
 heredit. capite 2. numero 2. nam post legem Regiam ,
 qua lata fuit sub Octaviano Augusto
 anno Urbis conditæ 729. ut ex Dionis libro
 53. probat noster Amaya libro 1. obser. capite
 1. numero 25. lat. fuit lex Julia caducaria , sive
 de maritandis ordinibus , quæ vacanta bona
 populo detulit anno 736. telle codem Dionis
 libro 54. tum etiam , quia & posteriorum Cæ-
 sarum , Jurisconsultorumque tempore diversum
 fuit arario populi , & fisci Principis , ut
 colligatur ex inscriptione legis 1. ff. de bonis dam-
 nar. Paulo libro 5. sentent. titul. 12. juncta l.
 pala 72. §. ultim. ff. de contrah. empt. l. cum
 servus 39. §. ultim. ff. de legat. l. cum aliis con-
 geltis ab Amaya in rubric. libro 10. numero 10.
 Tum denique , quia etiam sub Jurisconsultis ,
 & novioribus Cæsaribus , vacanta bona ad
 populum , sive Rempublicam , ejusque ararum
 distinctum à fisco , deferri solita esse , in-
 D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

nuitur in l. non est 12. ff. de bonor. posses. & for-
 tassis ea sunt , quæ caduca popularia vocantur
 in l. 2. C. Theodos. de studiis liberalibus urbis
 Roma. Quare verius dicendum est cum supra
 laudato Praeceptore , ideo vacanta bona inter-
 dum populo , ejusque arario ; interdum autem ,
 & frequentius fisco delata dici , quia divi-
 sis sub Augusto inter Cæarem , & Romanum
 populum , Senatumque Provinciis Imperii , si-
 mulque earum administratione , & vectigaliis
 bus , publicis redditibus , ut ex Strabone li-
 bro 3. & 17. in fine , notat post plures Petrus Bar-
 bola in l. 1. part. 7. numero 8. ff. solut. matrim.
 consequens fuit emolumenta bonorum vacan-
 tium in provinciis Senatus , & populi , arario
 publico deferri ; & in provinciis Cæsaris , fisco
 Principis : sed quia Cæsares ipsi paulatim pro-
 vincias omnes , & vectigalia , redditusque pub-
 licos sibi usurparunt , l. ultim. C. de quadrienn.
 prescrip. quamvis diversas arcas , & Praefectos
 haberent , confunduntur tamen sapientiæ fisci , atque
 ararii appellations , tam quoad bona vacan-
 tia , l. 4. §. si bona , ff. de fideicommiss. libert.
 quam quoad reliqua utriusque ararii jura , l.
 editio 13. in princip. & §. 1. l. Senatus 15. §. Se-
 natuus , ff. de jure fisci , l. 2. §. 4. ne quid in lo-
 co , l. cum bi 8. §. transactiores 19. ff. de trans-
 act. l. 1. §. ex illa 9. ff. ad leg. Cornel. de falsis :
 quo modo intelligendum est quod de Niciensi-
 bus resert Plinius libro 10. epistol. 89. ibi : Nici-
 ensibus , qui intestatorum civium suorum conce-
 sam vindicationem bonorum à D. Augusto affirmat
 debitis vacare .

Tertiò sciendum est , posterioribus constitu-
 tionibus certa corpora privilegii illud obtinui-
 se , ut fisco præferrentur in bonis intestatorum , De corpo-
 ribus &
 nempe ut decente Decurione , Naviculario , collegiis.
 Cohortali , Fabricensi ab intestato , & sine con-
 sanguineis , Curia , vel Corpus succederet , non
 vero fiscus , l. 1. C. de heredit. Decur. ubi ex Con-
 stantini constitutione naviculari bona sine ha-
 rede legitimo decendentis Corpus naviculariorum
 tanquam vacanta occupat . Naviculari , navar-
 chi , aut naucleri erant navibus præpositi , na-
 vigationique inservientes publico ministerio , ad
 quorum collegi curam spectabat (argumento ex
 l. 1. C. quod cuiusque universi romine ,) publica
 species frumenti , olei , & similium Ro-
 manum deferre , ideo ad Praefectum annonæ miti-
 tur prædicta constitutio , l. 1. ex toto titulo
 cum rubric. C. de naviculariis & naucleriis pu-
 blicas species transportantibus , libro II. Horum
 (inquit) Roma collegium fuit , dicit l. 1. §. 1.
 quod cuiusque universi l. semper 5. §. ultim. ff. de
 iur. immunit. Eorum patrimonium obnoxium
 erat functioni publicæ naviculariæ , cum ex ob-
 ligatione obstringerentur ad species annonarias
 deferendas , l. 1. & passim C. de prædiis in omnibus
 rebus navicul. libro II. Eorum munus sive officium
 appellatur functio , id est obnoxietas naviculariæ ,
 in l. 1. ff. de muner. & honor. Quare ad alios na-
 varchos non pertinet privilegia naviculariæ
 concessa , quam ad eos qui felici embola species
 istas Romam transportabant , dicit l. semper 5.
 §. negotiatores , & §. Divisa , l. qui naves 3. de va-
 cat. & excus. mun. l. pro commoditate 7. l. ve-
 neranda 30. C. Theodos. de naviculariis. Non
 nego

nego rem naviculariam publicam esse , sive navi-
vium exercitum ad summi Reipublice curam
spectare , ut dicitur in l. 1. §. lucer 20. de exercit.
actione , maximisque favoribus dignissimam ef-
fe, ut multi extollunt apud Solorzatum de jure
Indiarum. lib. 1. cap. 8 ex numero 11. & cap. 16.
numero 31. Lazarus Baius integro tract. de re na-
vali , Claudio Salmatius in observ. ad ius Atti-
cum. cap. 27. quedam pro more rhapsodicu
Henric. Salmut. in auctor ad memorab. Pancirola, lib. 1.
titul. 38. alios remissivè adducens Narbona in l.
12. titul. 10. lib. 7. Recop. quin potius fateor, mul-
ta privilegia eis qui maritimam navigationem ex-
ercent concessa esse per nostros Reges in titul. 10.
lib. 7. Recop. pil. Sed error est huic nostro juri , &
seculo adaptare, qua Romani, & Constantiopoliti-
tani Imperatores concederunt: tum ex defectu
potestatis , quia extraneæ illæ constitutiones nos
non ligant: tum ex defectu usus, & accommoda-
tionis , quia plerunque diversis occurruunt jura
necessitatibus : & navarchis, quibus Roma , &
Constantiopolis indiguit, nos non indigemus:
in quem errorem incurunt, qui nescientes dis-
tinguere jus merum à constitutionibus; jurisque
rationem à peculiari politica utriusque Imperii,
obtrudunt nobis leges illas veteranas sine usu,
& sine materia ; unde merito in dubium vocat
Stephanus Nathen. de iustitia vulnerata p. 1. iii.
1. cap. 2. an bono confilio Lotharius Imperator
in usum, memoriamque reduxit jus Romanum?
Non quia perfectæ aquitatis imago , & fons non
sit ; sed quia plerisque illius juris malus usus
est. Unde hodie decadente naviculario sine ha-
rede, bona ad fiscum pertinent, non ad corpus
naviculariorum. Olim etiam militi sine succel-
fore obeunte, deficentibus cognatis usque ad
quintum gradum, bona legioni, sive vexillationi
deferebantur , l. 4. §. eadem 17. ff. de fideicom-
miss. libert. l. 2. C. de heredit. Decur. quæ est lex
unica , C. Theodos de bonis milit. quod jus ex
rescripto Hadriani Imperatoris originem sumpfisi-
ce, non malè probat Hothomanus lib. 8. obser.
cap. 8. Merillus lib. 2. variant. ex Cujacio, cap.
2. Osualdus lib. 9. Donel. cap. 1. littera T. ex l. si
quis filio 6. §. ejus qui deportatur 7. ff. de injusfo
rupto, l. 4. §. 17. ff. de fideicommiss. libert. l. 2. ff.
de heredit. Decur. plura Cujacius lib. 16. restos.
Papin. in l. 2. C. de veter. & milit. success. l. unic.
C. Theodos de bonis milit. quæ extat in l. 2. C. de
heredit. Decur. ubi observandum est, separari
legiones à vexillationibus, ut etiam in l. final. C.
de his qui non impletis stipendiis , lib. 10 l. 9. C.
quando provocare non est necess. & meritò, nam
in vexillationibus Equites tantum militabant. Ve-
gerius lib. 2. capite 1. & 2. Quare non recte Cu-
jacius vexillationes numeros interpretatur in dict.
l. final. C. de his qui non impletis , cum numero-
rum nomen generale sit, l. contra 14 de re milit.
Vexillationes autem auxiliares suffit putat Steu-
bechius ad Vegerium dict. cap. 2. Turnebus autem
lib. 3. advers. cap. 30. Emeritos veteranos affirmit
esse milites , qui exauctorati , sub signo tamen
leorism , donec præmia , & agros acciperent, te-
nebantur. Eodemque modo interpretatur locum
Suetonii in Galba , cap. 20. in lib. 5. advers. cap.
2. De vexillationibus agit Pancirola in notitia cap.
32. & 34. Haec bona dicuntur caduca legionis a-
pud Ulpianum in dict. l. ego 4. §. eadem 17. cuius
littera eleganter, & purior est, quam inversio-

nem aut lecturam patiatur. Dixerat de caducis
fisci , sive de bonis ut vacantiis fisco delatis,
in questione , an tunc conserventur libertates,
neque, ut ex mutatione personæ jus variatum vi-
deretur. Docuit ex æquo conservari libertates,
si vacanta non fisco , sed legioni deferrentur.
Verba ejus sunt: Quare et si caducis legionis ho-
na delata sint, idem erit probandum. Immerito
ergo Cujacius ad Ulpianum titul. 28. & in l. unic.
§. postremo , C. de caduc. tollend. & in dict. l. 6.
§. 7. de injusfo rupto , quem sequuntur Pichardus
in lecturis ad titul. de acquir. heredit. cap. 5. nu-
mero 15. Valentia ad eundem titul. cap. 3. numero
ultim. emendavit caducariis legibus, quem jam eo
nomine taxavit Brocūs ad titulum de eo cui liber-
tatis causa. Nec felicius Haloander, Hugo à Por-
ta, & alii veteres , à quibus noster Acosta in §.
cum in bello , verbo Agnati , numero 3. ita repu-
suntur; Si quadiu legionis. Caduca enim legio-
nis dicuntur bona vacanta militis legioni delata.
Titus Arruntenus Paternus lib. 1. militarium , in
l. ultim. de jure immunit. inter militiæ officiales,
quorum longum catalogum ibi attexit , recentet
librarios caducorum, qui scribendis, componen-
dis rationibus bonorum vacantium legioni delatorum, præpositi erant: Cujacius in part. ad
titulum C. de heredit. Decur. & illustravit culis-
simus Ramirez de Prado ad Martalem lib. 4.
epigram. 91. Aliud extat ejusdem Hadriani rescri-
ptum, quod referunt, & illuстрant D. Nicol. Anto-
nius lib. 5. de exil. cap. 22. D. Josephus de Re-
tes lib. 3. analēct. de interdit. & releg. num. 71.
Habuerunt etiam jus in bona vacanta cohortales
ejusdem provinciæ , cohortale sine herede dece-
dente, l. si quis cohortale 3. C. de heredit. Decur.
Cohortales in provinciis perpetui sunt qui mini-
strant Præsidibus , in eorum officiis ministrantes,
de quibus ite. 58. lib. 2. Codicus Justin. & immunes
sunt à functione navicularia , a solitudine va-
guæ , sive publicæ transvectionis tributorum , &
specierum , & a curiali munere, ut officiis cohori-
tis videntur: videndi sunt Bulengerus de Imperio Ro-
mano , lib. 6. cap. 29. Pancirola in mort. Imperii
Orient. cap. 9. Huic ergo corpori collegiatorum,
sive conditionalium , bona vacanta deferebantur
exclusi fisco , & etiam corpori Schola Fabricen-
sium, l. penult. & ultim. C. de heredit. Decur. &
etiam Praefectianæ deferebantur bona Præfecti
vacanta , l. ultim. C. de appari. Praef. Pres. lib.
12. Hodie tamen omnibus his corporibus fiscus
præfertur, quia per leges Regias fiscus ad bona va-
cantia vocatur insuper habitus diœcis privilegiis, ut
docuerunt in l. 12. Tauri , Tellus Fernandez nu-
mero 4. Palacius Rubius numero 12. Et multo mi-
nus fisco præferuntur alia corpora , seu collegia,
qua ad similitudinem supradictorum ad bona va-
cantia admitti nonnulli. DD. existimarentur: in
primis enim Angelus in l. si quis filio 6. §. e-
ius , de injusfo rupto. Baldus in l. 1. C. de ha-
redit. Decur. docent , quod si aliquis de colle-
gio , vel de fraternitate aliqua decedat, va-
cantia bona ejus non fisco , sed confraternitati
cedere: & Afflictis, Peregrinus , & aliis , quos
sequitur Mastrillus de Magistr. lib. 3. cap. 10. nu-
mero 372. & 374. tenent , bona Reectoris, scho-
laris, seu collegiat. qui in numero , seu matricula
schola , collegiive Doctorum relatus erat, ad
ipsam scholam pertinere, exclusi fisco. Bartolus
quoque in dicta l. 1. auctor fuit affirmare , quod
li no-

si nobilis de uno sedili moriatur sine herede, ceteros nobiles de eodem sedili posse occupare: & Baldus in l. si qua illustris §. numero 6. C. ad Orphic. tenet expositis ante fiscum succedere hospitale Misericordiae. Melius dixerat Accursius in l. nutritoribus 10. C. communia de success. hoc jus contra illum textum, & authenticam sequentem moribus esse introductum. Sed quamvis pro his opinioribus multi sint Auctores veteres, quos in unum congerunt Tiraquellus in suo tract. *Le mort saisit le vif*, 2. p. declarat. 15. Mastrillus ubi proxime, ex numero 372. Fatinacius in fragmentis, verbo Fiscus, ex numero 10. Amaya in d. l. ex numero 29. Montalvus, & Didacus Perez in l. 20. titul. 19 ego tamen hæc omnia, & similia commentitia puto, & fictitia, neminemque fisco preferri in bonis vacantibus præter consanguineos, & uxorem affero, nisi forte consuetudine legitimam introducunt sit, ut hospitale, vel quæ alia communitas preferatur, vel Baro, aut Dominus jurisdictionis; hoc enim jus consuetudine induci posse, certum est, ut docent Rosenthal. de fenis cap. 5 conclus. 5. & in variis casibus Regnus Sixtinus de regalibus lib. 2. cap. 9. Peregrinus de jure fisci, lib. 4. tit. 3. Camillus Borellus de præstantia Reg. Catholic. cap. 14. Amaya ubi supra numero 37. Certè in Decurionibus, aliisque collegis, qui numeribus publicis obeundis sunt mancipati, ultra communem rationem, quam supra assignavi, & illa potissimum facit, videlicet. ut qui ex administratione defunctorum collegarum fisco manent obnoxii, ex eorum quoque patrimonio lucrum sentiant, Novell. 13. Theod. si, cuius principium extat in l. ult. C. de heredit. Decur. argumento legis semper §. negotiatores, ff. de jure immunit.

Unde jam apparet vera ratio presentis decisionis; nam cum legibus secularibus cautum sit, ut Ecclesia in clericorum intestatorum bonis succedat, l. si quis presbyter 20. C. de Episcop. & cleric. Theodosius Res in suo edito, cap. 6. ibi: Clericos, religiosasque personas intestatas deficiens, quotiens defuerit qui jure succedat, locum Ecclesi secundum leges facere debere præcipimus. Ideo Ecclesia fisco præfertur, & bona illa vacantia occupat, ut Curia, vel simile corpus occupat bona sui collegi; immò olim Ecclesiam in terris quoad temporalia sibi subjectis, etiam adstantibus cognatis intestatorum bona occupasse liquet ex D. Gregorio lib. 1. epist. 42. ibi: *Cognovimus* (inquit ad Petrum Subdiaconum Defensorem patrimonii Siciliae) *eriam, quod n. n. nullus condicitoribus morientibus parentes sui non permittunt succederé, sed res eorum ad n. n. Ecclesia pertrahuntur: de qua re diffinimus, ut parentes morientium, qui in possessione Ecclesie degunt, heredes ei succedere debeant, nec aliquid eis de substantia morientium subtrahatur.* Ut etiam Constantinus

statuit, ut bona Martyrum ad Ecclesiam spectarent, teste Eusebio lib. 2. de vita Constant. cap. 21. § 36. ibi: *Martyrum substantias justis generis proximos accipere; si nullus eorum fuerit, Ecclesias habere hereditates.* Quem illustrat Merlinus lib. 3. observ. cap. 2. Nec hoc jus succedendi in bonis clericorum ab intestato decedentium, ratione destituitur; nam tam iure veteri, quam novo uxori succedebat sponso, nullis extantibus mariti consanguineis, l. 1. C. unde vir, l. final. C. Theodos. de legit. hered. ibi: *Nisi ille casus emerferit, ut nemo de propinquis successionem mortui vindicare possit ex lege, cum fisco nostro qualiaunque iura matrimonii preponamus.* Plura Borellus de præstantia Regis cap. 14. numero 19. Ofwaldus lib. 9. cap. 1. littera K. Amaya in dicta l. unica, C. de bonis vacanc. numero 31. Sed Ecclesia sponsa est proprii Prælani, ut latè probavi in cap. inter, de translat. Episcop.: igitur defuncto ejus sponso ab intestato, illi succedit. Accedit, nam lex positiva æmula naturæ, & communem hominum sensum imitata, solet intestatorum hereditates eisdem adjicere, quibus credibile est defunctum, si disponeret, eas relieturum fore, l. 3. l. conficiuntur 8 ff. de jure codicil. sed si clericus disponeret, & agnoscerebat propriâ cognitione defitui, heredem reliqueret Ecclesiam, juxta adducta in cap. cum in officiis, de testam. Igitur recte ejus bona nullis extantibus consanguineis Ecclesia deferuntur.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta; §. nam licet verum sit, fiscum bona vacantia inter-

Dissolvi-
statorum occupare, ex iuribus suprà adductis, tur dubi-
quis non obstant textus in l. si heredum, C. de tandis
in officiis. l. 6. §. certè, ff. si quis omis. caus. testam.
l. habere, ff. de evit. l. 1. C. de donat. inter, l. ultima,
de success. edito, l. 6. §. simpliciter ff. si quis
omis. causa testam. l. 1. §. sed si morte, ff. quando
actio de peculio videndi sunt Primarii nostri ad
titul. de acquir. heredit. tamen id procedit, quando non præfert fiscus à Curia, corpore, seu aliqua communitate. Unde cum in presenti casu in bonis clerici ab intestato decedentis fisco Ecclesia præferatur, ex auctoritatibus, & rationibus suprà adductis, idèo in presenti docetur, bona clericorum intestatorum ad Ecclesiam spectare. Nec obstat difficultas augmentum deductum ex variis historicis; nam illi loquuntur de Principibus, qui potius invadabant clericorum hereditates, quam jure occupabant; nec oppressa Ecclesia jus proprium defendere poterat: unde ex similibus factis non recte argumentum deducitur contra suprà tradita, cum invasiones illæ potius violentæ occupationes, quam legitimæ essent successiones. Hucusque traditis opponi potest textus in cap. Episcopus quis 12. q. 2. cuius interpretationem dedi in cap. 1. de testamentis.

CAPUT II.

Ex Concilio (a) Triburiensi.

Concilio allatum est, quod quidam laici improbè agant contra Presbyteros suos, ita ut de morientium presbyterorum substantia partem sibi vindicent, sicuti de propriis (b) servis. Interdicimus itaque canonica auctoritate, ne hoc ulterius fiat; sed scut liberi facti tunt ad suscipiendum gradum, & agendum divinum